

Ida Sulin

5.11.2015

Eduskunnan suuri valiokunta
SuV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönnö 28.10.2015

E 23/2015 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission paremman sääntelyn paketti; E 113/2013 vp Valtioneuvoston selvitys EU-lainsäädännön ja lainsäädäntöehdotusten arvioinnista Suomen kannalta

Eduskunnan suuri valiokunta on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa asiakirjasta E 23/2015 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission paremman sääntelyn paketti sekä asiakirjasta E 113/2013 vp Valtioneuvoston selvitys EU-lainsäädännön ja lainsäädäntöehdotusten arvioinnista Suomen kannalta.

Suomen Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua paremman sääntelyn paketista sekä EU-lainsäädännön arvioinnista. Kuntaliiton valtioneuvoston kanslialle asian valmisteluvaiheessa antama lausunto 18.9.2015 on tämän lausunnon liitteenä.

Yleistä

Suuri osa kunnissa tehtävistä päätöksistä kytkeytyy EU:n päätöksentekoon. EU:lla ei kuitenkaan ole varsinaista toimivaltaa päättää, miten kuntapalvelut järjestetään. Silti EU:n vaikutus kuntien toimintaan on jatkuvasti kasvanut. Kuntaliiton Brysselin-toimisto teki vuonna 2014 selvityksen siitä, missä määrin ja millä aloilla EU vaikuttaa Suomen kuntiin, jonka mukaan EU-sääntely kytkeytyy jopa 63 prosenttiin kuntien tehtävistä.

Kuntaliitto painottaa, että kuntien keskeinen asema Suomen hallinto- ja palvelujärjestelmässä tulee ottaa huomioon Suomen valtion EU-politiikassa. On myös tärkeää, että pohjoismaisen kuntaperusteisin hyvinvointimallin erityispiirteet otetaan huomioon Suomen EU-kannanotoissa. Kuntaliitto korostaa, että EU-lainsäädäntöä koskevia valtion kannanottoja valmisteltaessa tulee tehdä huolellinen kuntavaikutusten arviointi yhdessä Kuntaliiton kanssa. EU-kannanmuodostusten valmistelu tulee ottaa osaksi lakisäätöistä Kuntaliiton ja valtion neuvottelumenettelyä.

Erityisesti talousinstrumenttien kuntavaikutuksista

EU:n talouspolitiikan ohjauksesta on viime vuosina muodostunut mittava kokonaisuus toisiaan tukevaa ja osittain päällekkäistä sääntelyä ja ohjausta. EU:n julkisen talouden arviointikriteerit on laadittu hyvin mekaanisesti riippumatta maiden kirjanpito- ja tilastointijärjestelmistä, mikä johtanut siihen, että EU:n säännöt rajoittavat paikoin kuntien kasvua tukevia investointeja, jotka olisi järkevä toteuttaa yhteiskunnan kokonaisedun kannalta. Tilannetta voidaan parantaa komission, valtioiden ja kuntien yhteistyöllä. Esimerkiksi ns. syömävelka on erotettava investointivelasta EU:n julkisen talouden ohjauksessa.

Arvonlisäverotusta pyritään EU:ssa uudistamaan vaiheittain komission vuonna 2011 lanseeraaman arvonlisäverostrategian mukaisesti. Vuonna 2014 komission konsultaatiossa esitettiin yhtenä mallina ns. täyden veron malli, jossa kaikki palvelut ovat arvonlisäverotuksen piirissä (ml. koulutus ja sote). Muutos vaikuttaisi monella tapaa palveluiden tuottamistapoihin. Suomessa arvonlisäverokohtelu julkisten ja yksityisten toimijoiden välillä on neutraalia, eikä muutostarvetta ole.

Pankkiunionia edeltävä ns. Basel III -paketti (luottolaitosdirektiivi ja EU:n vakavaraisuusasetus) sisältää yhden erittäin ongelmallisen vaatimuksen Kuntarahoituksen tyypisille erityisluottolaitoksille. Vaatimus 3 prosentin vähimmäisomavaraisuusasteesta ei huomioi kuntien nollariskitasoa ja aiheuttaa siten tarpeettomia kustannuksia julkiselle sektorille.

Valtioneuvoston selvitys Suomen kannoista EU-lainsäädännön ja lainsäädäntöehdotusten arviointiin ajankohtaisen keskustelun valossa VNEUS2013-00714

Valtioneuvoston selvityksessä Suomen kannoista EU-lainsäädännön ja lainsäädäntöehdotusten arviointiin tuodaan vahvasti esiin toissijaisuusperiaatteen tärkeä asema kannanmuodostamisessa sekä vaikutusten arviointi yritysten kilpailukyvyn kannalta. Suomen Kuntaliitto korostaa näiden lisäksi kuntavaikutusten arvioinnin tärkeyttä kannanmuodostamisprosessissa.

EU-lainsäädäntöä koskevia valtion kantoja valmisteltaessa ja ennakkovaikuttamistoimenpiteitä suunniteltaessa on huomioitava sekä lainsäädännön vaikutukset kuntasektorille että pohjoismaisen hyvinvointimallin erityispiirteiden vaikutukset. Säädösehdotusten vaikutuksia on arvioidava aina myös julkisen sektorin kannalta.

SUOMEN KUNTALIITTO

Arto Sulonen
johtaja, lakiasiat

Ida Sulin
lakimies

Liite

Suomen Kuntaliiton lausunto 18.9.2015: Parempi sääntely / EU-sääntelyn arviointi Suomen kannalta